

Hysen Matoshi

FJALA E MBYLLJES

Të nderuar kolegë,

Pas dy ditësh pune intensive në katër seanca dhe diskutimeve në fund të saj jemi në përmbylljen e punimeve të Konferencës Shkencore “Veprimtaria atdhetare dhe intelektuale e Adem Demaçit”, organizuar në 80-vjetorin e lindjes, në të cilën u paraqitën 37 kumtesa dhe u bënë 7 diskutime. Ishte ky njëri ndër aktivitetet që sivjet do të organizohen në vitin jubilar të lindjes së këtij personaliteti, i cili prore është shquar për koherencën prej veprimtari të gjithmonshëm në të mirë të çështjes kombëtare, të kulturës dhe përgjithësisht të botës shqiptare.

Adem Demaçi këto ditë i mbushi tetë dekada jete. Është i njohur interesimi i tij shumëdimensional. Politika, letërsia, publicistika, veprimtaritë humanitare etj. janë shpërfaqur pothuajse gjatë gjithë jetës së tij. Megjithatë, këtë botë kaq shumëplanëshe e bashkon një veçori jetësore e Adem Demaçit. Është aktivizmi i tij, është filozofia e tij sipas së cilës duke vepruar pandërprerë lëvizin proceset, ndryshohen gjërat, pavarësisht se sa të vështira dhe të pamundshme duken ato në një moment të caktuar. Nëse nuk do të besonte kaq shumë në fuqinë e veprimit a do të mund të identifikohet si veprimtari më konsistent për çështjen kombëtare? Sipas tij, idetë janë një bazë të mirë, por krejt e panevojshme nëse ato nuk jetësohen. Ata që e

njohin mirë pohojnë se, mbi të gjitha, e urren kotësinë. Adem Demaçi, bashkë me Gjergj Fishtën dhe Ibrahim Dalliu, në mendimin shqiptar, përbën trinomin më kritik ndaj dukurisë së kotësisë.

Kumtesat e paraqitura trajtuan dimensione të ndryshme të veprimtarisë demaçiane, të zhvilluar në periudha e në kontekste po kështu të ndryshme historike. Si arritje e përgjithshme mund të identifikohen rezultatet e saj, të cilat do të shërbejnë për të përcaktuar më saktë rolin që e pati Adem Demaçi në këto procese intensive socio-kulturore dhe vendin që do ta ketë në të ardhmen në historinë kombëtare të shqiptarëve. Ndonëse është shkruar mjaft për të, mund të thuhet se ende dija jonë nuk e ka trajtuar në masën e duhur dhe me kritere shkencore veprimtarinë atdhetare dhe intelektuale të Adem Demaçit.

Megjithatë kumtesat nxorën në pah disa dimensione të veprimtarisë së tij, si:

- Dimensionin politik e atdhetar;
- Dimensionin e kontributit programatik për organizimin e Lëvizjes Kombëtare;
- Dimensionin e simbolit të qëndresës kombëtare;
- Dimensionin e frymëzuesit në luftën çlirimtare dhe të përfaqësimit të saj publik;

Këtu u vu në pah edhe kontributi shkrimor i Adem Demaçit në fushë të letërsisë (tregimtar, romancier, poet, dramaturg dhe përkthyes letrar), por edhe si publicist, opinionist, polemist e eseist i shquar.

Një pjesë e shqyrtimeve të Konferencës trajtoi receptimin e veprës e të veprimtarisë së Adem Demaçit në kontekste të ndryshme kohore e hapësinore. Pati edhe kumtesa që qëndroni ndërmjet shkrimit shkencor dhe memoaristikës,

por s'ka gjë. Them se edhe për të tilla kontribute kemi nevojë.

Vështirësitë në bërjen e shkencës janë të mëdha, rrjedhimisht edhe për organizimin e aktiviteteve të këtilla dhe zakonisht ato nisin që me fondet e pakta për të vijuar me të tjera dhe ndonjëherë edhe për të hasur në vështirësi që shpërfaqin deri edhe komplekse të caktuara. Gjithsesi dua të falënderoj kumtuesit për kontributin e tyre të çmueshëm dhe të gjithë ata që dhanë ndihmesën e tyre në cilëndo mënyrë.

Për mbështetjen e gjithanshme, lidhur me mbarëvajtjen e Konferencës, në emër të Këshillit Organizues, dua të falënderoj Ministrinë e Drejtësisë, në mënyrë të veçantë ministrin Hajredin Kuqi, i cili përveç mbështetjes materiale, na nderoi edhe me një kontribut vërtet të çmueshëm shkencor si dhe propozimin që të themelohet një çmim kombëtar me emrin e Adem Demaçit.

Të nderuar të pranishëm, më lejoni t'i mbyll punimet e kësaj konference me dëshirën tonë të përbashkët e vëllazërore që gjendja shëndetësore e ADEM DEMAÇIT, Bacës sonë, të përmirësohet dhe që ta kemi sa më gjatë mes nesh.

Prishtinë, 1 mars 2016

